

Rosa Ma. Sardà: «Sóc una dona sense intencions»

Les ulleres negres de Rosa Ma. Sardà confirmen un cert aire d'intriga de l'obra *¡Ai, carai!*, amb la qual estrena direcció al Lliure. Una comèdia de Benet i Jornet on el protagonista surt retratat de periodista. La directora, nova de trinca, diu que el teatre sempre fa por. Una por, però, que *la Sardà* sap vèncer amb tot el coratge que dóna la professionalitat dels anys.

—*¿Com li arribà a les mans el text d'allò que havia de ser ¡Ai, carai! aquesta temporada?*

—Un bon dia, en Fabià Puigserver me'l va fer arribar amb la seguretat que m'agradaria molt. I va ser veritat, em va agradar molt com a comèdia, però també em vaig espantar bastant, tot i que em va semblar que si unes perso-

nes prou intel·ligents i serioses com les del Lliure pensaven que jo ho podia fer, devia ser veritat. A més, sabia que acceptar-ne la direcció volia dir que no em deixarien mai abandonada.

—*¿Es pot parlar de repte?*

—¡Ui!, això de repte m'atabala... Senzillament, jo he vist amb els anys que s'havia de tenir sempre molta por, més aviat pànic, davant d'un fenomen tan important com fer una obra de teatre. El dia que no em faci por, no en faré mai més, ni d'actriu ni de directora. És una por molt especial, una barreja d'afecte, d'estimació, de tensions, de moltes coses.

—*S'ha dit de vostè que és molt dura en el treball que direcció, que posa un llistó molt alt als actors...*

—*¿Ho diuen...? ¿Però n'estan contents i agraïts...? ¿És que els actors són fantàstics!*

—*Però si li ho diuen en un primer treball de direcció...*

—Que jo m'estreni pràcticament dirigint té molt d'aventura. De fet, els actors construeixen els personatges a través d'ells mateixos. Ells també corren una aventura. Però no hi ha dubte que amb altres directors i altres actors els resultats haurien de ser diferents. A mi m'agrada veure què diu cada personatge, anar-hi a fons, tampoc és cap secret, en tot cas es pot dir que és el meu mètode de fer teatre.

—*Els actors i el mateix autor han manifestat que estan molt contents, en concret, d'aquest resultat seu...*

D'«Ahí te quiero ver» a «Ai carai!»

Rosa Ma. Sardà ja havia treballat en dues ocasions al Teatre Lliure de Barcelona. Una amb *Rosa i Maria* i l'altra, amb *El balcó*, de Genet. Es poden trobar altres actuacions seves com *El knack*, l'any 1970, que va servir de carta juvenil de presentació, o *Sopa de pollastre amb ordi*, inici de la seva maduresa definitiva. A Madrid, va tenir un gran èxit amb *Esperando a Godot* i *Madre Coraje*. Tampoc és la primera vegada que treballa amb una obra del veterà autor Benet i Jornet. Ho havia fet ja amb *Quan la ràdio parlava de Franco* i amb *Descripció d'un paisatge*. Però la popularitat de Rosa Ma. Sardà, reconeguda com una esplèndida actriu, augmenta a partir dels programes televisius que ha anat conduint successivament, des de *Festa amb Rosa Ma. Sardà* i *Per molts anys fins al Ahí te quiero ver*. Malgrat tot, la seva irrupció en el camp de la direcció teatral es produeix ara amb *¡Ai, carai!* com una nova experiència dins

la seva trajectòria professional.

¡Ai, carai! és una comèdia de tall clàssic, deliberadament pensada i escrita com a tal, amb tots els ingredients que configuren el gènere: to humorístic, situacions realistes extrapolades, escenari únic amb portes que s'obren i es tanquen, personatges que manifesten la seva misèria en situacions límit... Un periodista de mèrits reconeguts s'ha anat configurant la pròpia personalitat en trobar-se de sobte amb un feix de problemes: el pare arterioscleròtic, un fill gens ambiciós, la seva amant massa ambiciosa i un antic amic que apareix després d'atracar un banc. Amb tot això es basteix una reflexió sobre les diferents actituds morals i ètiques que mantenen o rebutgen persones de generacions diferents. Al mig, un home, el periodista, que pertany a la generació del poder, dominant el joc. ¿El domina, però?

¡Ai, carai! serà gravada pel circuit català de Televisió Espanyola i comp-

ta amb una escenografia que es produeix per primera vegada en el marc del Lliure de la mà de Fabià Puigserver, un marc en forma de triangle que permet que l'espectador, amb una capacitat de 280 persones per sessió, doni a l'interior d'una habitació d'un pis que es troba en obres i reformes. El repartiment ha permès posar a l'escenari cinc generacions diferents d'actors: Pau Garsaball, el més veterà, Enric Arredondo, com a primer actor, Francesc Luchetti, conegut com a habitual en molts muntatges del Lliure, Montse Guallart, una actriu jove però que es troba en el camí de consolidació del seu paper, i Santi Ricart, un jovaníssim actor que va ser la revelació com a Querubí de l'èxit de la temporada passada al Lliure, *Les noces de Fígaro*. I enmig de tots, com s'ha definit ella mateixa, Rosa Ma. Sardà, intentant fer el paper de *sparring*. Com sempre, *la Sardà*, a punt de servir una sorpresa darrere d'altra. □

La Sardà, com sempre, a punt de servir-nos la seua darrera sorpresa.

—Bé, és la meua feina. La feina de direcció és estar a favor de tots. Traure el màxim de *primer* pla de cadascun d'ells. Jo diria que, això, ho fem tots. Ara, m'ho he passat molt bé, perquè el teatre al Lliure es fa artesanal, a mà que diríem.

—*¿Com definiria, doncs, el seu paper de directora?*

—Mira... que he fet com de *sparring* dels meus companys.

—*¿Hi pot haver més possibilitats de direcció després d'aquesta experiència?*

—No ho sé. Ni sé si em llogaran mai més per a res. Saps què passa, que jo sóc una dona amb molt poques intencions i això és un avantatge perquè vol dir que tampoc en tinc de dolentes. Sempre he anat fent el que m'han anat demanant. I potser ara he arribat en un moment afortunat en el qual puc decidir allò que m'agrada més. No tant com sembla, però ho puc fer. I això fa que no tingui res premeditat ni sàpiga què pot passar després.

—*Malgrat que no és una dona d'intencions, digui'm quina era la seva intenció en posar el títol ¡Ai, carai!, perquè ja se sap que n'és la mare.*

—Ja es veu que se sap tot. Res, va ser un suggeriment. Buscant i remenant, n'hi havia més, però potser no respon del tot a l'obra, però tot d'una dius «¡ai, carai!», i, mira, ja el tenim. El cas és que hi ha un personatge que va repetint aquesta expressió amb una certa insistència.

—*¿Què hi ha d'experiència televisiva dins de la comèdia dirigida ara?*

—Home, jo espero que res. Però, imagina't el que sentirem dir, ja pots comptar. Però jo diria que res perquè és un mitjà totalment diferent.

—*¿No hi ha una interrelació entre teatre, cinema, i televisió?*

—Home, sí. La televisió també és un mitjà d'expressió que explica històries, però molt diferent. I això fa que acabis caient cap a una predilecció o una altra. El teatre i la televisió són fillets diferents i no els pots estimar mai igual, et donen disgustos molt diferents.

—*Deixant a banda l'obra de Benet i Jornet que ara dirigeix, ¿com veu les possibilitats de l'autor català? ¿En tenim, doncs, d'autors?*

—I és clar que en tenim. I em sembla que s'estan estrenant coses i força interessants. Passa que també penso que s'han d'estrenar si són estrenables, si valen la pena, no només perquè siguin d'autor català. Crec que encara vivim la falta d'oportunitats, i la situació del teatre en general, però em sembla que hi ha una voluntat de fer autors catalans. Jo, com a actriu, faig més bé de catalana que d'anglesa i n'estic encantada. Hi estic més bé. Hi estic més expressiva i molt millor perquè ho conec.

—*¿Què ha representat treballar dirigint un actor, i també director, del prestigi de Pau Garsaball, amb 69 anys i cinquanta d'ofici?*

—Molt, però no estem tan lluny, eh, ell i jo... No fa gaires anys que havíem fet de parella. Garsaball és un home intel·ligent, per això fa d'actor, sap molt bé què és el teatre i dona una prova de joventut ideal apuntant-se a aquest carro, obert amb cor i ànima. A més, hi ha a favor la seva qualitat i el seu ofici consolidats. I ens ho aporta molt oberament.

Andreu Sotorra